

SPRENDIMAI

TARYBOS SPRENDIMAS

2013 m. liepos 9 d.

dėl euro įvedimo Latvijoje 2014 m. sausio 1 d.

(2013/387/ES)

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 140 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos pasiūlymą,

atsižvelgdama į Europos Komisijos ataskaitą ⁽¹⁾,atsižvelgdama į Europos Centrinio Banko ataskaitą ⁽²⁾,

atsižvelgdama į Europos Parlamento nuomonę,

atsižvelgdama į Europos Vadovų Tarybos svarstymą,

atsižvelgdama į Tarybos narių, atstovaujančių valstybėms narėms, kurių valiuta yra euro, rekomendaciją,

kadangi:

(1) trečiasis ekonominės ir pinigų sąjungos (EPS) etapas prasidėjo 1999 m. sausio 1 d. 1998 m. gegužės 3 d. Briuselyje vykusiame valstybių arba Vyriausybių vadovų susitikime Taryba nusprendė, kad Belgija, Vokietija, Ispanija, Prancūzija, Airija, Italija, Liuksemburgas, Nyderlandai, Austrija, Portugalija ir Suomija atitiko būtinas sąlygas įvesti eurą 1999 m. sausio 1 d. ⁽³⁾;

(2) Sprendimu 2000/427/EB ⁽⁴⁾ Taryba nutarė, kad Graikija atitiko būtinas sąlygas įvesti eurą 2001 m. sausio 1 d. Sprendimu 2006/495/EB ⁽⁵⁾ Taryba nutarė, kad Slovėnija atitiko būtinas sąlygas įvesti eurą 2007 m. sausio 1 d. Sprendimais 2007/503/EB ⁽⁶⁾ ir 2007/504/EB ⁽⁷⁾ Taryba

nutarė, kad Kipras ir Malta atitiko būtinas sąlygas įvesti eurą 2008 m. sausio 1 d. Sprendimu 2008/608/EB ⁽⁸⁾ Taryba nutarė, kad Slovakija atitiko būtinas sąlygas įvesti eurą. Sprendimu 2010/416/ES ⁽⁹⁾ Taryba nutarė, kad Estija atitiko būtinas sąlygas įvesti eurą;

(3) vadovaujantis prie Europos bendrijos steigimo sutarties (toliau – EB sutartis) pridėto Protokolo dėl tam tikrų su Jungtine Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalyste susijusių nuostatų 1 dalimi, Jungtinė Karalystė pranešė Tarybai, kad neketina pereiti prie trečiojo EPS etapo 1999 m. sausio 1 d. Tas pranešimas nepasikeitė. Vadovaudamasi prie EB sutarties pridėto Protokolo dėl tam tikrų su Danija susijusių nuostatų 1 dalimi ir 1992 m. gruodžio mėn. Edinburge priimtu valstybių ar Vyriausybių vadovų sprendimu, Danija Tarybai pranešė, kad nedalyvaus trečiajame EPS etape. Danija nereikalavo iniciuoti Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (toliau – SESV) 140 straipsnio 2 dalyje nurodytos procedūros;

(4) pagal Sprendimą 98/317/EB Švedijai taikoma išimtis, kaip apibrėžta SESV 139 straipsnio 1 dalyje. Pagal 2003 m. Stojimo akto ⁽¹⁰⁾ 4 straipsnį Čekijai, Latvijai, Lietuvai, Vengrijai ir Lenkijai taikomos išimtys, kaip apibrėžta SESV 139 straipsnio 1 dalyje. Pagal 2005 m. Stojimo akto ⁽¹¹⁾ 5 straipsnį Bulgarijai ir Rumunijai taikomos išimtys, kaip apibrėžta SESV 139 straipsnio 1 dalyje. Pagal Kroatijos stojimo akto ⁽¹²⁾ 5 straipsnį Kroatijai taikoma išimtis, kaip apibrėžta SESV 139 straipsnio 1 dalyje;

(5) Europos Centrinis Bankas (ECB) buvo įsteigtas 1998 m. liepos 1 d. Europos pinigų sistema buvo pakeista valiutų kurso mechanizmu, dėl kurio įvedimo susitarta 1997 m. birželio 16 d. Europos Vadovų Tarybos rezoliucija dėl valiutų kursų mechanizmo įdiegimo trečiajame ekonominės ir pinigų sąjungos etape ⁽¹³⁾. Valiutų kurso mechanizmo procedūros trečiajame ekonominės ir pinigų

⁽¹⁾ 2013 m. birželio 5 d. ataskaita (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje).

⁽²⁾ 2013 m. birželio 5 d. ataskaita (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje).

⁽³⁾ Sprendimas 1998/317/EB (OL L 139, 1998 5 11, p. 30).

⁽⁴⁾ OL L 167, 2000 7 7, p. 19.

⁽⁵⁾ OL L 195, 2006 7 15, p. 25.

⁽⁶⁾ OL L 186, 2007 7 18, p. 29.

⁽⁷⁾ OL L 186, 2007 7 18, p. 32.

⁽⁸⁾ OL L 195, 2008 7 24, p. 24.

⁽⁹⁾ OL L 196, 2010 7 28, p. 24.

⁽¹⁰⁾ OL L 236, 2003 9 23, p. 33.

⁽¹¹⁾ OL L 157, 2005 6 21, p. 203.

⁽¹²⁾ OL L 112, 2012 4 24, p. 21.

⁽¹³⁾ OL C 236, 1997 8 2, p. 5.

sąjungos etape (VKM II) nustatytos 2006 m. kovo 16 d. Europos Centrinio Banko ir euro zoniškai nepriklausančių valstybių narių nacionalinių centrinių bankų sutartyje, nustatančioje valiutos kurso mechanizmo veikimo būdus ekonominės ir pinigų sąjungos trečiajame etape (1);

- (6) SESV 140 straipsnio 2 dalyje nustatytos atitinkamoms valstybėms narėms taikomos išimties panaikinimo procedūros. Ne rečiau kaip kartą per dvejus metus arba valstybės narės, kuriai taikoma išimtis, prašymu Komisija ir ECB SESV 140 straipsnio 1 dalyje nustatyta tvarka pateikia Tarybai pranešimą. 2013 m. kovo 5 d. Latvija pateikė oficialų prašymą įvertinti konvergenciją;
- (7) valstybių narių nacionalinės teisės aktai, įskaitant nacionalinių centrinių bankų statutus, atitinkamai turi būti pritaikyti siekiant užtikrinti jų suderinamumą su SESV 130 ir 131 straipsniais ir su Europos centrinių bankų sistemos ir Europos Centrinio Banko statutu (toliau – ECBS ir ECB statutas). Komisijos ir ECB ataskaitose pateikiamas išsamus Latvijos teisės aktų suderinamumo su SESV 130 ir 131 straipsniais ir su ECBS ir ECB statutu vertinimas;
- (8) pagal Protokolo Nr. 13 dėl konvergencijos kriterijų, nurodytų SESV 140 straipsnyje, 1 straipsnį kainų stabilumo kriterijus, nurodytas SESV 140 straipsnio 1 dalies pirmoje įtraukoje, reiškia, kad valstybės narės kainų stabilumas yra tvarus ir vidutinis infliacijos lygis per vienerius metus iki tyrimo neviršija daugiau kaip 1,5 procentinio punkto daugiausia trijų valstybių narių, kuriose kainos yra stabiliausias, infliacijos lygio. Pagal kainų stabilumo kriterijų infliacija apskaičiuojama remiantis 1995 m. spalio 23 d. Tarybos reglamente (EB) Nr. 2494/95 dėl suderintų vartotojų kainų indeksų (2) nurodytais suderintais vartotojų kainų indeksais (SVKI). Siekiant įvertinti kainų stabilumo kriterijų, valstybės narės infliacija apskaičiuojama pagal tai, kiek procentais pasikeitė 12 mėnesių indeksų aritmetinis vidurkis, palyginti su ankstesnio laikotarpio 12 mėnesių indeksų aritmetiniu vidurkiu. Komisijos ir ECB ataskaitose atsižvelgta į pamatinę vertę, lygią paprastam trijų valstybių narių, kuriose kainos yra stabiliausias, infliacijos lygių aritmetiniam vidurkiui, prie jo pridėjus 1,5 procentinio punkto. Apskaičiuota, kad vienų metų laikotarpio, kuris baigėsi 2013 m. balandžio mėn., pamatinė infliacijos lygio vertė buvo 2,7 procento, o trys valstybės narės, kuriose kainos stabiliausias – Švedija, Latvija ir Airija; jų infliacija sudarė atitinkamai 0,8 procento, 1,3 procento ir 1,6 procento.

Yra pagrindo prie šalių, kuriose kainos stabiliausias, nepriskirti tų šalių, kurių infliacijos lygis negali būti

laikomas prasmingu lyginamuoju standartu kitoms valstybėms narėms. Tokios išsiskiriančios šalys anksčiau nurodytos 2004 m. ir 2010 m. konvergencijos ataskaitose. Dabartinėmis aplinkybėmis yra pagrindo prie šalių, kuriose kainos stabiliausias, nepriskirti Graikijos, nes jos infliacijos lygis ir profilis labai skiriasi nuo euro zonos vidurkio, tai daugiausia susiję su didelio Graikijos ekonomikos koregavimo poreikiais ir išskirtine būkle, o ją įtraukus pamatinei vertei, taigi ir kriterijaus teisingumui, būtų padarytas nepageidaujamas poveikis (3);

- (9) pagal Protokolo Nr. 13 2 straipsnį bendrojo šalies biudžeto padėties kriterijus, nurodytas SESV 140 straipsnio 1 dalies antroje įtraukoje, reiškia, kad tyrimo metu valstybei narei nėra taikomas Tarybos sprendimas dėl perviršinio deficito pagal SESV 126 straipsnio 6 dalį;
- (10) pagal Protokolo Nr. 13 3 straipsnį dalyvavimo Europos pinigų sistemos valiutos kurso mechanizme kriterijus, nurodytas SESV 140 straipsnio 1 dalies trečioje įtraukoje, reiškia, kad valstybė narė laikėsi normalių svyravimo ribų, numatytų Europos pinigų sistemos valiutų kurso mechanizme (VKM), be didelių nukrypimų bent paskutinius dvejus metus iki tyrimo. Pirmiausia, valstybė narė negali būti nuvertinusi savo valiutos dvišalio pagrindinio kurso euro atžvilgiu savo pačios iniciatyva per tą patį laikotarpį. Nuo 1999 m. sausio 1 d. VKM II yra pagrindas, kuriuo vertinama, ar tenkinamas valiutų keitimo kurso kriterijus. Savo ataskaitose vertindami, kaip atitinkamas šis kriterijus, Komisija ir ECB ištyrė dvejų metų laikotarpį, kuris baigėsi 2013 m. gegužės 16 d.;
- (11) pagal Protokolo Nr. 13 4 straipsnį palūkanų normų konvergencijos kriterijus, nurodytas SESV 140 straipsnio 1 dalies ketvirtoje įtraukoje, reiškia, kad vienerių metų laikotarpiu iki tyrimo valstybės narės vidutinė nominali ilgalaikių palūkanų norma neviršijo daugiau kaip dviem procentiniais punktais daugiausia trijų valstybių narių, kuriose kainos yra stabiliausias, palūkanų normos. Vertinant palūkanų normų konvergencijos kriterijų, buvo remiamasi lyginamosiomis dešimt metų Vyriausybės obligacijų palūkanų normomis. Siekiant įvertinti, ar laikomasi palūkanų normos kriterijaus, Komisijos ir ECB ataskaitose buvo atsižvelgta į pamatinę vertę, apskaičiuotą kaip paprastas trijų valstybių narių, kuriose kainos yra stabiliausias, nominalių ilgalaikių palūkanų normų aritmetinis vidurkis, prie jo pridėjus du procentinius punktus. Taigi vienų metų laikotarpio, kuris baigėsi 2013 m. balandžio mėn., pamatinė vertė buvo 5,5 procento;

(1) OL C 73, 2006 3 25, p. 21.

(2) OL L 257, 1995 10 27, p. 1.

(3) 2013 m. balandžio mėn. 12 mėnesių vidutinis infliacijos lygis Graikijoje buvo 0,4 %, o euro zonoje – 2,2 % ir numatoma, kad šių rodiklių skirtumas per ateinančius mėnesius dar padidės.

- (12) pagal Protokolo Nr. 13 5 straipsnį Komisija turi pateikti duomenis, kuriais naudojamosi vertinant, kaip atitinkamas konvergencijos kriterijus. Šio sprendimo rengimui Komisija pateikė duomenis. Komisija biudžeto duomenis pateikė po to, kai tuos duomenis prieš 2013 m. balandžio 1 d. jai perdavė valstybės narės, remdamosi 1993 m. lapkričio 22 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 3605/93 ⁽¹⁾ dėl Protokolo dėl perviršinio deficito procedūros taikymo;
- (13) remiantis Komisijos ir ECB pateiktomis ataskaitomis apie Latvijos pažangą, padarytą vykdant įsipareigojimus, susijusius su ekonominės ir pinigų sąjungos kūrimu, daroma išvada, kad:
- a) Latvijos nacionalinės teisės aktai, įskaitant nacionalinio centrinio banko statutą, yra suderinami su SESV 130 ir 131 straipsniais bei su ECBS ir ECB statutu;
- b) dėl Latvijos atitikimo konvergencijos kriterijams, nurodytiems keturiuose SESV 140 straipsnio 1 dalies įtraukose:
- metų, kurie baigėsi 2013 m. balandžio mėn., vidutinis infliacijos lygis Latvijoje buvo 1,3 procento, t. y. gerokai mažesnis už pamatinę vertę, ir tikėtina, kad ateinančiais mėnesiais jis išliks mažesnis už pamatinę vertę,
 - iki 2012 m. pabaigos Latvijos biudžeto deficitas buvo patikimai ir ilgam sumažintas iki mažiau nei trijų procentų BVP. 2013 m. birželio 21 d. Sprendimu 2013/317/ES ⁽²⁾ Taryba, remdamosi Komisijos rekomendacija, panaikino Sprendimą 2009/591/EB dėl perviršinio deficito Latvijoje ⁽³⁾,
- Latvija yra VKM II narė nuo 2005 m. gegužės 2 d.; prisijungus prie VKM II, valdžios institucijos vienašališkai įsipareigojo išlaikyti ne didesnę kaip $\pm 1\%$ lato vertės svyravimą centrinio pariteto atžvilgiu. Per dvejus metus iki šio vertinimo lato kursas nenukrypo nuo savo centrinio pariteto daugiau kaip $\pm 1\%$ ir išvengė nukrypimų,
- metais, kurie baigėsi 2013 m. balandžio mėn., vidutinė ilgalaikė palūkanų norma Latvijoje buvo 3,8 procento, t. y. mažesnė už pamatinę vertę;
- c) atsižvelgiant į teisinio suderinamumo ir atitikties konvergencijos kriterijams įvertinimą, taip pat į papildomus veiksnius, Latvija atitinka euro įvedimo sąlygas,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Latvija atitinka būtinas euro įvedimo sąlygas. Latvijai taikoma išimtis, nurodyta 2003 m. Stojimo akto 4 straipsnyje, panaikinama nuo 2014 m. sausio 1 d.

2 straipsnis

Šis sprendimas skirtas valstybėms narėms.

3 straipsnis

Šis sprendimas skelbiamas *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Priimta Briuselyje 2013 m. liepos 9 d.

Tarybos vardu
Pirmininkas
R. ŠADŽIUS

⁽¹⁾ OL L 332, 1993 12 31, p. 7.

⁽²⁾ OL L 173, 2013 6 26, p. 48.

⁽³⁾ OL L 202, 2009 8 4, p. 50.